

Prekenverkstedet

<http://www.israelmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Såmannssøndagen – 12. februar 2017

Prekentekest: Luk. 8,4-15

Lesetekst I: Jes. 58,8-13

Lesetekst II: Hebr. 4,12-13

Ordets skjebne – Ordet kraft

Teksten hører med blant de mest kjente og brukte lignelser. Søndagen, med sitt kallenavn, er tradisjonsbundet. Såmannssøndagen og teksten handler likevel ikke primært om såmannen, men mer om såkornet og jordsmonnet.

Visst trengs det mennesker som både sår, kultiverer jorda og høster. Misjon handler i stor grad om mennesker som krysser geografiske, etniske, kulturelle, sosiale og språklige grenser med et slikt tredelt agronomisk arbeidsprogram: Forkynne Ordet, utruste og vedlikehold disipler og kalle til tro til omvendelse og tro.

Såkornets dag

Såmannssøndagen er såkornsøndagen. Derfor er den også Bibeldagen. Et sterkt fokus på Bibelen som Guds åpenbarte, overleverte og autoritative ord er stadig like aktuelt. Ordet ble forkynt, manifestert og hørt i ulike historiske epoker og kontekster, men alltid inn i ett folks kultur, tradisjon og referanse.

Derfor er Ordet i sin natur et jødisk budskap, og må tolkes og forstås som det. Til slutt kom Ordet som menneske, eller mer presist: Som et jødisk guttebarn. Bare i lys av denne opprinnelige kontekst og meningsramme, kan Ordet og Menneskesønnen, manifestasjonene og budskapet, bli universelt og anvendes meningsfullt i nye kulturer, tider og generasjoner. Ordet vil alltid være konstant, selv om trender og tider skifter. Såkornet endres ikke om jordsmonnet skifter kvalitet, farge og terreng.

Jødisk

I så måte er Såkornsøndagen en påminnelse om den universelle kirkes jødiske røtter og tilknytning. I forlengelsen av det må vi også spørre: Hvordan ser veksten og fruktene ut i det opprinnelige jordsmonnet? Mange jøder har gjennom tidene bekjent troen på Jesus som Israels Messias. Vi leser blant annet om store vekkelser blant jøder i Øst-Europa på 1800-tallet. Men både teologiens antijudaisme og utstøtelse, tsarens pogromer, kommunismens avjødifisering og nazismens utryddelsesprogram har i stor grad ført også jesustroende jøder i døden.

Hvis Ordet er jødisk, tilhører det også det jødiske folk i dag. I en situasjon der jesustroende (messianske) jøder i Israel utgjør én promille (eller kanskje to) av landets befolkning bør det vekke hele den kristne kirke til besinnelse: Hvordan kan vi som såmenn bidra til ny planting, ny vekst og ny høst blant det jødiske folk i dag? Israelmisjonens program bør ikke forbeholdes de spesielt interesserte: Evangeliet tilbake til det jødiske folk! La Bibeldagen bli misjonsdag.

Mye folk

Lignelsen innledes med en situasjonsbeskrivelse: Mye folk strømmet til. En stor mengde var samlet. Det dreier seg om et folkemøte; vi kunne kalle det vekkelsemøte. Begeistring er trolig stor. Stemningen er følelsesladet. Budskapet gjør inntrykk. Mange ser, uten å skjønne. Mange hører, uten å forstå.

Selv om vi mange steder ser altfor tomme kirkebenker, vet vi at mange flere likevel har hørt og hører. Om alle som har hørt også hadde trodd, ville verden sett annerledes ut. Derfor er dagen en påminning om at hørselsorganet ikke er det eneste nødvendige for å skape liv og vekst. Men det er en forutsetning. I møte med den jødiske utfordring spør Paulus: Hvordan kan de tro på en de ikke har hørt om? Han svarer selv: Troen kommer av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord (Rom 10,17). Forkynnelsen av Ordet og om Ordet må derfor aldri devalueres eller nedgraderes. Den rike munken med det store hjertet for de fattige, Frans av Assisi, er gjerne tilkjent utsagnet om nødvendigheten av å «forkynne evangeliet, om nødvendig med ord». Den gode gjerning er troens nødvendige konsekvens, og ofte et sterkt vitnesbyrd. Likevel: På samme måte som Gud selv har gitt seg til kjenne både gjennom ord og handling, må vi i dag også gjøre ham synlig og kjent gjennom ord. Ordet kan ikke utelates.

Mange jordsmonn

Jesus er konkret i sin beskrivelse. Det er ikke vanskelig å finne gjenkjennelse og gi eksempler ut fra tekstens beskrivelser av de ulike jordsmonn. Her det ikke spalteplass til mye utdyping, men vi kjenner oss igjen:

- Veiens mange forstyrrelser, støyfaktorer og inntrykk gjør at vår oppmerksomhet og vårt engasjement fanges, slik at det vi har hørt fort plukkes bort eller rives fra hverandre. Det overfladiske hørselsinntrykket får ikke feste. Hvor ofte har jeg ikke hørt værmeldinga, før stemmen i radio plutselig er på et helt annet geografisk område enn det som gjelder meg? Jeg gikk glipp av det som angikk meg. Jeg hørte, men det som gikk inn gjennom det ene øret, forsvant ut gjennom det andre.
- Steingrunnens magre kår gir få leveår eller vekstmuligheter. Døden vil raskt inntreffe. Et liv uten næring vil ikke overleve; heller ikke et trosnivå. Folkemøtets emosjoner eller den første store forelskelse er ikke sikker grunn for en stabil og varig relasjon eller kjærlighet. Den må dyrkes frem og gis næring
- Krattets konkurransefortrinn må overvinnnes. I reklamens og materialismens verden er det mye som vil fortelle oss hva som gir livsverdi og som kan gi oss en fremtid med lykke, god selvfølelse og velstand. Mangt er bra, men mye er lurert og appellerer mer til vår egoisme enn til et liv med gode frukter. Vi fanges alle av reklamens og materialismens snarer, og vet at mye av det som fanger vår oppmerksomhet gjennom tekst og bilde stjeler tid og konsentrasjon fra Ordets vekstvilkår i våre liv. Jordsmonnet handler derfor også om vilje til endret livsstil og fokus. Her er det ikke vanskelig å oppdage bjelken i eget øye!
- Den gode jord er den jord som pløyes, voktes og gis næring. Ingen av oss er kvalifiserte agronomer, enten vi har studert jordbruk eller teologi. Men det finnes hjelp å få for dem som er villig: Dypest sett er det nemlig bare Den hellige ånd som er i stand til å bearbeide og kultivere hjertets jordsmonn slik at livet kan vokse, være utholdende og bære frukt. Det er dette Johannes så vakkert gjengir fra Jesu siste tale: «Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre.» (Joh 15,5)

Ett såkorn

Det finnes mye folk og mange jordsmonn, men bare ett såkorn. Det har til gjengjeld vist sin sprengkraft både i samfunnsliv og hos enkeltmennesker. Såkornet vil alltid finne overlevelsesmuligheter. Evangeliet er nemlig Guds sprengkraft (gr.: dynamis) til frelse for alle som tror – jøde først (Rom. 1,16. Jfr. også leseteksten fra Hebr. 4,12-13). Eller som profeten sa det: «Ordet vender ikke tomt tilbake» (Jes. 55,8-13).

Rolf Gunnar Heitmann

Generalsekretær, Den Norske Israelmisjon

rolf@israelmisjonen.no